

Sözde Süryânî Soykırımının Ayak Sesleri

Sözde Süryânî Soykırımının Ayak Sesleri

Prof. Dr. Mehmet Çelik, Celal Bayar Üni. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

2023, Ağustos 2006, Sayı 64

Türkiye, Ermeni soykırımı iddialarıyla, ilk defa ciddi bir şekilde 1970'li yılların başında karşı karşıya geldi. 1970'li yıllara kadar Türkiye, Ermeni diasporasının yazıp çizdiklerini ve bu konudaki faaliyetlerini âdeta görmezden geldi. Kendi kamuoyu konudan haberdar olmadığı gibi, akademik çevreleri de yüzeysel düzeyde dahi sağlıklı bilgi birikimine sahip değildi.

1973 yılında ABD'de, Los Angeles'ta Mıgırdıç Yanıkyan tarafından iki diplomatımız katledilince, konu sıcak bir şekilde önümüze geldi. Son yüzyıllık hafızasını kaybetmiş bir toplum ve o toplumu yöneten siyasal kadrolar, aydınlar, yazarlar-çizerler... bu sıcak gündem karşısında ne yapacağını şaşırmişti. Olaydan bir gün sonra Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Dışişleri Bakanı'nın ağzıyla bu menfur cinayetleri şiddetle kınadıktan sonra, konu hakkındaki görüşünü şöyle deklare ediyordu: "... Mıgırdıç Yanıkyan'ın da ifâde ettiği gibi, şayet bu tür olaylar olmuşsa, 1914-1915'lerde olmuştur. Yâni Osmanlı Devleti döneminde... Türkiye Cumhuriyeti Devleti ise 1923'te kurulmuş yeni bir devlettir..."

Gerisini yazmama kalemim müsaade etmiyor. Ve o gün, evet o gün, o davayı kaybettik... Hafızasını kaybetmiş siyasal kadrolar, önce tarihlerini reddederek işin içinden sıyrılacaklarını düşündüler... Olmadı. 1975'lerden itibaren "böyle bir şey yaşanmadı" söyleminin peşine takıldılar... Olmadı. 1990'lara doğru "mukatele..." sözcüğü merkeze alındı... Olmadı 2000'lere doğru 1.500.000 rakamı reddedilerek, bunun abartılı olduğu, bu rakamın 270-300 bin civarında olabileceği telaffuz edilmeye başlandı... Arkasından bu cenosit-soykırım tanımına "hukuken" görmez tezi dillere pelesenk edildi...

Sonuç, Türk milleti olarak hiçbir şekilde hak etmediğimiz bir leke, bizim aymazlığımız yüzünden gelip alnımıza yapıştı... 18 ülkenin parlamentosundan geçti... Her yıl Nisan

ayında ABD Kongresi'nden geçer mi, geçmez mi endişesiyle hop oturup, hop kalkıyoruz.

Bir cihan imparatorluğunun varisi olduğumuzu âdeta yeni nesillere unutturmaya çalıştık, cami avlusunda bulunmuş bir millet psikolojisi içerisinde son yüzyılı tüketme gayreti içerisinde girdik. Türk Devleti'ni temsil eden devlet başkanına suikast düzenleyen Ermeni teröriste methiyeler dizen şiirleri bizim şairlerimiz yazdı ve o şiirleri biz yıllarca ders kitaplarımızda kendi nesillerimize okuttuk. Tarih, bir milletin hafızasıdır. Hafızasını kaybeden insan nasıl dostunu-düşmanını ayırt edemezse, nasıl alacağını-vereceğini bilemezse, nasıl geleceğini plânlayamazsa; hafızasını kaybeden milletler de okyanusta pusulası bozuk gemiye dönerler. Rüzgâr nereden eserse, o yönün aksine savrulur giderler...

Biz, Osmanlı coğrafyası üzerinde yüzyıllarca bizimle beraber yaşamış halkların bir gün yakın tarihle hesaplaşacağını düşünemedik. Bu nedenle, bu hesaplaşmada faturaların olumsuz yönleri hep bizim önümüze kondu. Hiç hak etmediğimiz bir şekilde, sözde soykırım iftiralarıyla karşı karşıya kaldık!

Neyse, bu konuyu fazla uzatmadan sadede geelim. Biz bu Ermeni iftiralarıyla baş edemezken, yakında iki adet sözde soykırım iddiası daha önümüze konacak: Süryânî ve Yezidi soykırımı!.. Şimdilik bu Yezidi meselesini bir kenara bırakalım ve bu yazının tahammül sınırları içerisinde, önümüze konulacak Süryânî soylarını iddialarını ana başlıklarıyla ele alalım.

Önce, nereden çıktı bu Süryânî soylarını sorusuna cevap arayalım: 1970'lerden bu yana Ermeniler, kendilerine uygulanan bu sözde soykırım iddialarında, bazı sorulara cevap vermekte sıkıntıya düşüyorlardı. Bu sıkıntı hâlen de devam etmektedir. Bu soruların başında şu geliyordu: "Türklerle yaklaşık 800 yıl bir arada yaşadınız. Tarihinizin en huzurlu dönemi, en rahat ettiğiniz dönem bu dönemdir. 800 yıl boyunca bir tek Ermeni'nin burnu kanamadı da, ne oldu birden bire 1914-1915'te böyle bir felaketle karşılaştınız?"

Bu sorunun cevabı ana hatlarıyla şöyle verdiler: "Türkler, yüzyılın başında bir imparatorluk kaybettiler. Bu süreçte sâdece toprak ve insan kaybetmediler, beşerî iz'an ve dengelerini de kaybettiler. Biz, onlarla iç içe yaşıyorduk ve Hıristiyan'dık. Bu nedenle millî ve dinî öfkelerini şoursuzca bize yönelttiler ve böylece bu korkunç soykırım gerçekleşti."

Bu cevap, vicdan sahibi birçok Batılı bilim ve fikir adamına şu soruyu sordurtur: “Tamam, dediklerinizde gerçek payı var. Türkler bir imparatorluk kaybediyorlardı ve bu süreçte her şey kontrolden çıkmıştı. Türkler de bu millî ve dinî öfkelerini siz Hıristiyan olduğunuz için, tabii olarak, şuursuzca size yöneltmişlerdi. Bütün bunları kabul edelim de, peki şunu nasıl izah ediyorsunuz. Süryânîler de Hristiyan ve sizler hep birarada yaşıyordunuz. Hâlbuki 1914-1915 olaylarında bir tek Süryânî'nin burnu kanamadı. Türklerin bu millî ve dinî öfkeleri, hem de kontrolsüz olan bu öfke, siz sırf Hıristiyan olduğunuz için size yöneldi de, neden Süryânîler'e yönelmedi?”

İşte bütün hâdise, bu soruda gelip düğümlenmektedir. Ermeniler, bu sorudan son derece rahatsız olmaktadır. Bu soruyu da bir türlü aşamadılar. Yıllardan beri diaspora Süryânîlerini ikna etmeye çalışıyorlar. Eğer bunu Süryânîler'e söyletebilirlerse, kendilerince çok önemli bir sorunu hâletmiş olacaklar. Kapıyı aralamışlar ve tünelin ucunda bir ışık huzmesi onları heyecanlandırmaya başlamış durumdadır.

Şimdi konun özüne kısaca işaret edelim:

Süryânî tabiri, bir ırkı değil, bir mezhebi ifâde etmektedir. Hıristiyanlığı ilk kabul eden topluluklardan biridirler. Tarihî kaynaklar, Aramiler'den bir gurubun Hristiyanlığı kabul edince, kendilerini putperest ırkdaşlarından ayırt etmek için “Süryoye” tabirini kullanmaya başladıklarını kaydederler.(1) Tarihte, üç Ekümenik patrikhaneden biri olan Antakya Patrikhanesi'ne bağlıdır. Hıristiyanlık tarihinde yetiştirdikleri din adamları, verdikleri eserlerle çok önemli bir rol oynamışlardır. Hıristiyan dünyasının üç Ekümenik patrikhanesinden biri iken, 451 Kadıköy Konsili'nden itibaren Bizans İmparatorluğu'nun Cesaropapizm (tek devlet, tek kanun, tek kilise) politikasının hayata geçirilmeye başlanmasıyla, kaderleri tersine dönmüştür.(2) Devletin ülkede “mezhep birliği”ni sağlama düşüncesiyle Başkent Kilisesi'ne Ekümenik statü vermeye çalışması(3), Doğu Hristiyanlığı ile Başkent Kilisesi arasında çekişmelere sebep olmuş; devlet ülkede dinî birliği sağlamak için birçok tedbirlere başvurmuş, istediği neticeyi elde edemeyince, Doğu Hristiyanlığı'nı yok etmek için katliamlara girişmiştir.(4) Dünya tarihinin en korkunç dinî katliamlarına mâruz kalan Doğu Hıristiyanları (özellikle Süryânîler ve Kiptiler) yok olmakla karşı karşıya gelmişlerdir. Yaklaşık 200 yıl devam eden bu korkunç katliamlardan, İslâm ordularının Suriye ve Anadolu'ya gelmeleriyle kurtulmuşlardır. Şayet İslâm orduları bu coğrafyaya gelmeseydi bugün tarih bir tek Süryânî, Ermeni ve Kiptî'den bahsedemezdi. Keşişler Vadisi, Tur Abdin, Beyt Şems civarı, Asi Nehri, Amik Ovası dile gelse de bu katliamları anlatsa!..(5) Bu nedenle Hz. Ömer Kudüs'e geldiğinde “Foruqo, Foruqo!” sloganlarıyla karşılanmışlardır.(6)

Süryânî ve Kıptî kaynakları, bu mezhep katliamlarının trajik anlatımlarıyla doludur. Türklerin Anadolu'ya gelişleri, bu bölge Hıristiyanlarının sevinçlerini daha da arttırmıştır. Kılıç Arslan'ın vefatı dolayısıyla Süryânî Kiliseleri'nde 40 gün yas ilân edilmesi elbet de boşuna değildi.(7) Müslümanlar ve Türkler olmasaydı, Süryânîler de, Ermeniler de bugün sâdece tarihin sayfalarında yer alacaklarını çok iyi biliyorlardı. Bu nedenle XIX. yüzyılın sonlarına kadar hayatta olmalarını, kiliselerinde ibadet edebilmelerini, rahat ve huzur içinde çan sesi dinlemelerini kimlere borçlu olduklarını biliyorlardı.

XIX. yüzyılın sonlarında Batılı emperyalistlerin oyunlarına gelen Ermeniler, yüzyılların huzurunu maceraya tercih ettiler. Bu macera kimseye huzur getirmedi, Millet-i Sâdika, bir avuç maceraperest peşine takıldı, kan ve gözyaşı ile bir dönemin yazılmasına sebep oldu.(8) Ermenilerle aynı bölgelerde iç içe yaşayan Süryânîler ise bu oyuna gelmediler. Varlıklarını borçlu oldukları ve yüzyıllardır huzur içinde bir arada yaşadıkları Türklere ihanet etmediler. I.Dünya Savaşı'nın ateş çemberine dönüştürdüğü coğrafyada, savaşın getirdiği sıkıntıları sineye çektiler ve sabırla beklediler. Ne Rusların, ne Fransızların, ne de İngilizlerin hayali tekliflerine iltifat ettiler. Millî Mücadele başladığında ise, Misak-ı Millî'nin artık son sınırlarımız olduğunun idraki içerisindeydiler. Bu nedenle tarihî bir karar vermek zorundaydılar: Türklerle beraber devam mı, yoksa yeni bir dünya mı?

Tarih ve vefa ağır bastı. Süryânî Patriği İlyas Şakir, Millî Mücadele'nin önderi Mustafa Kemal Paşa'yı Ankara Garı'nda karşılayan bir avuç Ankaralı'nın arasında yer aldı.(9) Millî Mücadele boyunca Süryânîler bu tavırlarını bozmadılar. Zafer'e ulaştıktan sonra Lozan'da azınlıklar konusu ve hakları görüşülürken, Türkiye'deki dinî azınlıklar Lozan'a temsilci gönderirken, Süryânîler temsilci göndermediler. Bu ülkenin birinci sınıf vatandaşı olduklarını ve kendilerini azınlık kabul etmediklerini bütün dünyaya duyurdular.(10)

Bu duygularla II.Dünya Savaşı da atlatıldı. 1950' lere girince dünya değişmeye başlamıştı, Türkiye de değişiyordu. Çok partili hayata geçince, her sahada bir canlılık başlamıştı. İstanbul yine bir cazibe merkezi idi. Türkiye'nin her tarafından göç alıyordu İstanbul... Süryânîler de bu kervana katılmışlardı. Bu göç tamamen ekonomik nedenlerle, çocuklarına daha iyi bir gelecek hazırlama düşüncesiyle yapılıyordu. Tıpkı 1860' da çoraklık ve çekirge afeti sonucu Suriye bölgesine, 1896 yılında Ortadoğu'nun çeşitli bölgelerine, 1900' lü yılların başında ABD ve Atlantik ötesine yapılan göçler gibi...

1960' lı yıllara girince bu sefer Avrupa kapıları açılıyordu. 1963' te imzalanan Alman-Türk işçi antlaşması gereği, Süryânîler de Avrupa'nın çeşitli ülkelerine işçi olarak gittiler.

1970'lerin başında Türkiye'den Avrupa'ya giden Süryânî nüfus 7.000 rakamına ulaşmıştı.(11) 1973 yılında bu işçi antlaşması yürürlükten kaldırılınca, Avrupa ülkelerine gitmek isteyenler sıkıntıya düştüler. Avrupa'nın iş imkânları ve cazip parası, işsiz-güçsüz kesimleri yeni arayışlara soktu. T.C. vatandaşı Müslümanlar kaçak yollara başvururken, Süryânîler ve Yezidiler, gayrimüslim oldukları için Türkiye'de dinî baskıya mâruz kaldıklarını iddia ederek, iltica talebinde bulundular. Bu iltica taleplerinin sorgulanmadan kabul edilmesi, Süryânîlerin 1963-1973 yılları arasında işçi olarak gidişlerinden hem daha kolay, hem de daha avantajlıydı. Artık her Süryânî ve Yezidi'nin bir hikâyesi vardı: Dinî baskı yüzünden anavatanını boynu bükük ve mahzun şekilde terk ediş hikâyesi...(12)

1977 yılına gelindiğinde Orta Avrupa'da nüfusları (Almanya 8.000, Hollanda 800, Avusturya 800, İsviçre 600, Fransa 600, Belçika 100, Yunanistan 100) 10.900'e, İskandinav ülkelerinde (İsveç 10.000, Norveç-Danimarka-Finlandiya 500, İngiltere 250 civarı) 10.750'ye ulaşmıştı. Toplam 20.000'i bulan bu nüfusu başıboş bırakmak olmazdı. Nitekim 18.10.1977 tarihinde Patrik Mor İgnatius Yakup III., Şam'da bir sinod topladı. Bu toplantıda Avrupa'da iki Abraşiye (metropolitlik) kuruldu: Merkezi Hollanda olan Orta Avrupa Abraşiyesi, merkezi İsveç olan İskandinav ülkeleri Abraşiyesi. 24.06.1979 tarihinde T.C. vatandaşı olan, Midyat doğumlu İsa Çiçek Avrupa Metropoliti olarak takdis edildi.(13)

İsa Çiçek, çeşitli Avrupa ülkelerinde dağınık vaziyette yaşayan Süryânîleri organize etti. 1978 yılında Hollanda'da bir matbaa kurdu ve Qolo Süryoye-Süryânîlerin Sesi ismiyle 5 dilde yayınlanan bir dergi çıkarmaya başladı. Bu dergide bazı yabancı gazeteciler, akademisyenler ve siyasetçiler de yazmaya başladılar. Özellikle yabancıların yazdıkları yazılarda, yeni Süryânî nesillerine siyasal bilinç aşılarmaya başlandı. Zaman zaman mahalli idarecilerden kaynaklanan yanlış tutum ve icraatları, Türkiye Cumhuriyeti'nin Süryânîlere karşı bilinçli politikaları olarak öne çıkarılmaya başlandı.(14) 1870'li yıllardan itibaren Doğu Anadolu'da cereyan eden olumsuz olaylar (Bedirhan Bey'in Nasturi isyanlarını bastırması, 1914-1915 Nasturi ayaklanmaları v.s.), Süryânîlerle ilişkilendirilmeye başlandı. Bu ilişkilendirilme, bir ülkü birliği düşüncesi oluşturdu. Özellikle Avrupa'da doğup büyüyen Süryânî gençler, duygusal plânda bu anlatımlardan fazlasıyla etkilenmeye başladılar.

1985'lerden itibaren Süryânîlerin arasında bir de etnik köken tartışması başladı. Bir kısmı kendilerini Nasturilerle birleştirerek Asur ırkıdan geldiklerini ileri sürerken, büyük çoğunluk Aramî ırkıdan geldikleri hususunda geleneksel çizgilerini korudular.(15)

İşte, kendilerinin Asurî ırkıdan geldiklerini iddia eden bu küçük gurup, son yıllarda 1914-1915 yılında soykırımı mâruz kaldıklarını iddia etmeye başladılar. Elleriinde hiçbir yazılı kanıt olmamasına rağmen, kaynağı belli dahi olmayan hayali sözlü rivayetlerle bu

soykırım iddialarını gündeme taşımaya başladılar.

Avrupa'daki Süryânîler arasında bu iddiaları gündeme getirenler, sayı olarak az da olsalar, cemaatin büyük çoğunluğu buna itibar etmese de, yeni yetişen gençlerin duygu dünyalarına etki etmektedirler. Diaspora Ermenileri de bu gurubu hararetle desteklemektedir. Burada konuya ışık tutması için, tekrar 1914-1915 yıllarına kısa bir dönüş yapmakta fayda mülâhaza ediyorum. 1914-1915 yıllarında yaşanan kargaşada Ermenilerin bir kısmı, can ve mal güvenliği açısından Süryânîlerin arasına karıştılar. Yüzyıllardır bir arada yaşayan Süryânîlerle Müslüman halk 1914-1915 olayları sırasında da bu dostluklarını devam ettirdiler. Ermenilerle Süryânîler aynı mezhebe mensupturlar. O nedenle birbirlerinin kiliselerinde ibadet edebilir, çocuklarını birbirlerinin kiliselerinde vaftiz ettirebilir, nikâh ve cenaze törenlerini birbirlerinin mabetlerinde icra edebilirler. O kargaşa sırasında birçok Ermeni Süryânîlerin arasına karışarak izlerini kaybetti. İşin doğrusu Süryânîler de bu dindaş ve mezhebdâşlarını korudular ve onlara sahip çıktılar. İşte bugün Avrupa'da kendilerini Asurî olarak tanımlayan ve Süryânîlere de soykırım uygulandı diyen gurubun içinde önemli sayıda bu Ermeni kökenli Süryânîlerin olduğu kuvvetli bir ihtimaldir.

Konuyu çok kısa ve net şekilde ifâde edecek olursak, durum şudur: Bu soykırım hikâyesi, Avrupa'da doğan ve büyüyen gençliğe heyecan vermekte; dinsel ve siyasal bilinç aşılacaktır. Bu nedenle Asurî gurubun bu iddialarından etkilenmektedirler. Sesi çok çıkan bu azınlık gurup, bu iddialara karşı çıkanları hainlik ve Türkiye ile işbirliği yapan işbirlikçiler olarak suçlamaktadır. Bu nedenle, bu sessiz çoğunluk sükût etmeyi cemaat arasındaki konumları açısından daha uygun görmektedir. Nitekim bunun en bariz örneği 27-29 Mayıs 2005 tarihinde İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde düzenlenen Süryânî Sempozyumu'dur. İstanbul'da 15.000 civarında Süryânî yaşadığı hâlde, cemaatten bir tek kişi bu sempozyuma katılmadığı gibi, bir tek telgraf ve çiçek de göndermediler. İsveç'ten gelen bir avuç Süryânî, bir iki Avrupalı ve bir iki HADEP üyesi siyasî... Salonun en kalabalık olduğu dönemde sayı 42 idi. Bunların 26 tanesi zaten bildiri sahibi katılımcı idi. Bu sempozyumun II. oturumunda bu soykırım iddiası ortaya atıldı. Benim çeşitli sorularla müdahalem, bu iddiayı seslendiren Asurîlerin canını sıkarken, sinirli tepkiler Avrupalı dostlardan geldi.

Burada, bu fotoğrafın bir de şu noktasına dikkat çekmek istiyorum: Kendilerine Asurî diyen ve bu soykırım iddialarını bayrak yapan bu arkadaşların hepsi, İsveç'te önemli bir kartvizite sahip: Kimi milletvekili, kimi belediye başkan yardımcısı, kimi sendika başkanı, kimi iktidar veya muhalefet partilerinin en üst kurullarında görevli, diğerleri de mutlaka bir bakanlık veya kurumda üst düzey danışman... Fakat hepsinin ortak özelliği ciddi bir tahsile sahip bulunmamaları ve herhangi bir dalda uzman olmamaları... Garabetin garabeti bu noktada odaklanıyor... İsveç, bu arkadaşların hangi özelliğinden yararlanıyor

ki, böyle önemli görev ve makamlara getiriyor ve hangi hizmetin karşılığında dolgun maaşlar ödüyor, anlamış değilim.

Kendilerine Asurî diyen, bir soykırım masalını kendilerine bayrak yapan ve bunda önemli bir rant sağlayan bu sesi çok çıkan azınlığa karşı, daha da önemlisi ikinci bir soykırım iftirasıyla uluslararası platformlarda karşılaşmak istemeyen bir Türkiye ne yapmalıdır? Bu konudaki öneri ve tekliflerimizin şimdilik bir kısmını kısa başlıklarla ifade edelim:

1) Türkiye Süryânîleri, Selçuklu ve Osmanlı döneminde olduğu gibi, devlete sâdık, Türk milleti ile kader birliği etmiş, Milli Mücadele’de Türklerle omuz omuza saf tutmuş, Lozan’da kendilerine sunulan azınlık haklarını ellerinin tersiyle itmiş, Türkiye Cumhuriyeti’nin birinci sınıf vatandaşlarıdır. Bu çizgiyi devletin en tepesindeki insanla, sokaktaki sıradan insan hiç unutmamalıdır. Süryânîler konusundaki hareket noktası, hep bu çizgi göz önünde bulundurularak tespit edilmelidir.

2) Süryânîler de, Bizans Devleti’nin ülkede din ve mezhep birliğini sağlamak için kendilerine karşı giriştiği ve 200 yıl süren sistematik kitle katliamlarından, önce Müslüman Araplar, sonra da Selçuklular sayesinde kurtulduklarını ve bugün yeryüzünde varlıklarını sürdürebiliyorlarsa, kiliselerinde rahatça ibadet edebiliyorlarsa bunu kime borçlu olduklarını hiçbir zaman hatırlarından çıkarmamaları ve yeni yetişen nesillerine de bu bilinci aşlamaları bir vefa borcu olarak yerine getirilmelidir.

3) Türkiye’de yaşayan gayrimüslim vatandaşlarımızın (Rum, Ermeni, Yahudi) sahip oldukları demokratik hakların tamamı, eksiksiz olarak Süryânîler için de geçerlidir. Bu konuda zaman zaman yerel yöneticilerin işgüzarlıklarından kaynaklanan, zaman zaman da bazı basın-yayın organlarının yalan-yanlış haberlerine kapılıp, iyi tetkik etmeden resmî yaptırımlara tevessül edilmesinden vazgeçilmelidir.

4) Yine yerel yöneticilerin bilgisizlikten kaynaklanan önyargıları neticesinde, ibadet ve eğitim konusunda Süryânî cemaatine karşı bazı zorluklar çıkardıkları zaman zaman müşahede edilmektedir. Bu yerel yöneticiler, bu konularda bilgilendirilmeli ve bu konudaki sıkıntılar giderilmelidir.

5) Son yıllarda ülkemizde bazı genç ve heyecanlı akademisyenler, taşeron bir ülkenin de

yönlendirme ve maddî desteğiyle Süryânîler üzerinde bazı çalışmalar yapmaya ve sempozyumlar düzenlemeye başlamışlardır. Bu çalışmaların bilimsel bir kıymeti yoktur. Bir kısmı intihal, geri kalanları da laf salatasıdır. Konu ile ilgili birikimleri olmayan bu genç, aynı zamanda iyi niyetli ve vatansever olan arkadaşlar, ileride bu çalışmaların hangi siyasal projelere temel teşkil edeceklerini düşünmemektedirler. O sempozyumlarda yiyip-içmek, gülüp-eğlenmek ve tabii ahkâm kesip, bazı Süryânî dostlardan da alkış almak, nefislere ve ruhlara haz vermektedir. Bu bildirimlerde öyle bir hava verilmektedir ki, sanki Süryânîler olmasaydı, dünyada ne bilim olurdu, ne kültür olurdu... İnsanlık bütün her şeyini bunlara borçluymuş... Hele de İslâm dünyası... Bu tür hamasiyat yüklü, alelacele, şuradan buradan intihalle aşırılarak hazırlanmış bu bildiri, makale ve kitapçıklar; yeni yetişen Süryânî gençlere bu Asurî gurup tarafından okutulmakta ve “işte Türkler bu yüksek kültürün sahipleri olan Süryânîleri katlederek yok ettiler” şeklinde propaganda malzemesi yapılmaktadır. Bu konuda özellikle YÖK bilimsel açıdan ciddi tedbirler almalıdır. Üniversiteler ve mahalli idareler de bir faaliyet yapayım da, ne olursa olsun anlayışından vazgeçmelidirler.

6) Başta İsveç ve Almanya olmak üzere Avrupa’da yaşayan bazısı din adamı kimliği taşıyan ve bu soykırım iddiasını kendilerine bayrak yapıp, rant sağlayan diasporadaki Ermeni örgütleri ve PKK ile de dirsek temasları olan ve hâlâ da T.C. pasaportu taşıyan kişiler hakkında yasal işlemler yapılmalı, Türkiye’deki cemaatin önderleri uyarılmalı ve T.C. kimliği taşıyan metropolit unvanlı din adamlarından, bu papazlar hakkında dini işlem yapılması istenmelidir.

7) Süryânîler, bütün dünyada son derece ciddi biçimde örgütlenmişlerdir. Bugün için Hollanda, Almanya, Kanada, Avustralya, Arjantin, Brezilya’da birer; İsveç ve ABD’de ikişer Abraşiye’ye sahiptirler. Bu 10 Abraşiye 9 metropolit tarafından yönetilmektedir. Almanya’da 49, İsveç’te 28, ABD’de 27, Hollanda’da 8, Kanada’da 6, Avustralya’da 5, İsviçre’de 5, Belçika’da 4, Brezilya’da 3, Avusturya’da 2, Fransa’da 1 ve İngiltere’de 1 olmak üzere 143 kiliseye sahiptirler. Yaklaşık olarak Almanya’da 70.000, İsveç’te 55.000, ABD’de 40.000, Hollanda’da 15.000, Arjantin’de 6.000, Avustralya’da 4.000, İsviçre’de 6.000, Belçika’da 6.000, Brezilya’da 4.000, Avusturya’da 3.000, İngiltere’de 800 olmak üzere 210.000 nüfusa sahiptirler. Yine Süryânîlere âit İsveç süper liginde oynayan bir futbol takımları vardır.

Kısaca şuna dikkat çekmek istiyorum: Bu dünyanın her tarafına dağılmış ve ciddi şekilde örgütlenmiş yapıyı kontrol etmek zorundasınız. Tarih boyunca kader birliği yaptığımız ve birbirimizi hiç incitmediğimiz bu insanlar, yakın zamanda yumuşak karnımızın bir parçası hâline getirilebilirler. Ermeniler ve PKK bu konuda yıllardan beri ciddi bir çalışma içerisindedirler ve küçük bir gurubun dışında Süryanilerden gereken ilgiyi görememişlerdir.

Sözde Süryani Soy Kırımı

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.
Pazar, 26 Eylül 2010 17:42 -

Peki, “bu dünyanın dört bir tarafına dağılmış ve örgütlenmiş bu yapıyı nasıl kontrol edebiliriz, bu mümkün müdür” denilirse, “evet mümkündür” deriz. Bunu, şimdilik mahfuz tutmakta fayda vardır kanaatindeyim.

Sonuç

Ermeniler hususunda düştüğümüz hataya, Süryânîler hususunda düşmeyelim. Aynı hatayı yaparsak, dünya kamuoyundaki yaramız bu sefer katmerleşir. Hiç hak etmediğimiz bir lekeyi alnımıza sürmüş oluruz. Gerekli önlemleri alır ve akıllıca hareket edilirse, Ermenilerin sözde soykırım iddiaları da ciddî şekilde tartışmaya açılır ve Türkiye bundan kârlı çıkar.

Süryânî meselesinin de bazı heyecanlı Süryânî gençlerinin nostaljik duygularından kaynaklandığını ve bir zaman sonra sönüp gideceğini düşünmek, çok büyük bir hata olacaktır. Bu, Ermeni meselesi gibi, PKK meselesi gibi siyasal bir projedir. Bu projenin sahibi emperyal bir güç, taşeronu da Avrupalı küçük bir ülkedir. Hâdiseye hep bu açıdan bakılmalı ve önlemler ona göre planlanmalıdır.

Dipnotlar

1) Mehmet Çelik; Süryânî Kilisesi Tarihi I, İstanbul, 1987, s.I v.d.

2) Mehmet Çelik; Siyasal Sistem Açısından Bizans İmparatorluğu’nda Din-Devlet İlişkileri I, İzmir, 1999, s.29 v.d.

3) Mehmet Çelik; Fener Patrikhanesi’nin Ökümeniklik İddiasının Tarihi Seyri (325-1453), İzmir, 2000, s.31 v.d.

4) Mehmet Çelik; Bizans Devleti'nin Antakya ve Yöresinde Giriştiği Kitle Katliamları (IV-VII. Yüzyıllar), Antakya, 1994, s.6 v.d.

5) Bu konuda geniş bilgi için Mehmet Çelik'in şu makalelerine bkz.: "Fener Patrikhanesi'nin Ökümeniklik İddiası Tarihî Gerçeklere ve Kutsal Kilise Kanunlarına Aykırıdır", III.Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu, Antakya, 1994., "Fener Patrikhanesi'nin Batı Destekli Ökümeniklik İddialarının Siyasal Açıdan Türkiye İçin Doğurduğu Tehlikeler", Beşinci Askerî Tarih Semineri-İstanbul, 1995, Ankara, 1996, "Süryânî Kaynaklarına Göre İmparator Marcian'ın İskenderiye Kütüphanesini Yaktırması", Elazığ, 1995. "Roma-Bizans Döneminde Dinî Katliamlara Karşı Bir Korunma Mekanizması Olarak Kapadokya'daki Yeraltı Şehirleri", Manisa, 2000.

6) Mehmet Çelik; Ortadoğu Mozaïği: Süryânîler-Nasturiler, F.Ü. Yay., Elazığ, 1996, s.36.

7) Mehmet Çelik; Ortadoğu Mozaïği..., s.37.

8) Bkz.: Mehmet Çelik; "Maceranın Huzura Tercihi ve Bir Milletin Dramı" Askerî Tarih Bülteni, Ankara, 1994, s.l03v.d.

9) Mehmet Çelik; Ortadoğu Mozaïği..., s.37.

10) Mehmet Çelik; Ortadoğu Mozaïği..., s.38.

11) Kolo Suryoyo; S.132, Hollanda, 1999, s.59.

12) Bu göçlerin tamamen ekonomik nedenlerle olduğunu, Türkiye'de herhangi bir dinî baskı olmadığını, bu iddiaların gerçeği yansıtmadığını defalarca, İstanbul Metropoliti değerli dostum Sayın Mor Filiksinos Yusuf ÇETİN Bey'le başta İsveç ve Almanya Başkonsoloslukları olmak üzere, yıllarca gezip anlattık.

Sözde Süryani Soy Kırımı

Mehmet ÖZÇELİK tarafından yazıldı.

Pazar, 26 Eylül 2010 17:42 -

---

13) Kolo Suryoyo; S.I, Hollanda, 1978, s.I. - K.Suryoyo; S.123, Hollanda-1999, s.57.

14) Örnek olarak Millî Eğitim Bakanı'nın imzasını taşıyan 01.03.1978 tarihli, İçişleri Bakanı'nın imzasını taşıyan 02.02.1979 yazılar gösterilebilir.

15) Bkz.: Mehmet Çelik; "Süryânîlerin Etnik ve Dinsel Kimlikleri, Avrupa Birliği", Türkiye ve Süryânî Göçü Sempozyumu, Bilgi Üniversitesi, 25-27 Mayıs 2005.